

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS REGULA (ES) Nr. 795/2014**(2014. gada 3. jūlijs)****par sistēmiski nozīmīgu maksājumu sistēmu pārraudzību****(ECB/2014/28)**

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 127. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtus un jo īpaši to 3.1. pantu, 22. pantu un 34.1. panta pirmo ievilkumu,

tā kā:

- (1) Līguma 127. panta 2. punkta ceturtais ievilkums un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtu (turpmāk – “ECBS Statūti”) 3.1. panta ceturtais ievilkums pilnvaro Eurosistēmu veicināt norēķinu sistēmu raitu darbību.
- (2) Eurosistēma maksājumu sistēmu raitu darbību cita starpā veicina, veicot pārraudzību.
- (3) Eurosistēma 2001. gada janvārī pieņēma Sistēmiski nozīmīgu maksājumu sistēmu pamatprincipus, kurus Starptautisko norēķinu bankas (SNB) Maksājumu un norēķinu sistēmu komiteja (*Committee on Payment and Settlement Systems*; CPSS) izstrādājusi kā minimālās prasības sistēmiski nozīmīgām maksājumu sistēmām (SNMS) ⁽¹⁾.
- (4) 2012. gada aprīlī Sistēmiski nozīmīgu maksājumu sistēmu pamatprincipus aizstāja CPSS un Starptautiskās vērtspapīru komisiju organizācijas Tehniskās komitejas (*Technical Committee of the International Organization of Securities Commission's*; IOSCO) principi finanšu tirgus infrastruktūrām (turpmāk – “CPSS-IOSCO principi”) ⁽²⁾, kuri saskaņo un nostiprina esošos starptautiskos pārraudzības standartus, kas cita starpā attiecas arī uz SNMS.
- (5) Saskaņā ar CPSS-IOSCO principiem uz SNMS jāattiecas efektīvai pārraudzībai, kura ievēro skaidri noteiktus un publiskotus kritērijus, jo, ja SNMS netiek pietiekami aizsargātas pret tās apdraudošajiem riskiem, SNMS var būt sistēmisku risku rašanās pamatā. Turklāt kompetentajām iestādēm jābūt pietiekamām pilnvarām un resursiem, lai tās varētu pildīt savus pienākumus, t. sk. veikt korektīvus pasākumus. CPSS-IOSCO iesaka šos principus ieviest pēc iespējas pilnīgāk, ciktāl to ļauj nacionālā normatīvā un regulatīvā sistēma.
- (6) Tādēļ, lai nodrošinātu SNMS efektivitāti un drošību, Eiropas Centrālā banka (ECB) nolēmusi CPSS-IOSCO principus ieviest ar regulas palīdzību. Tiek sagaidīts, ka iestādes citās valstīs arī līdzīgi pēc iespējas pilnīgāk ieviesīs un piemēros CPSS-IOSCO principus savās normatīvajās un regulatīvajās sistēmās, ciktāl to pieļauj šo sistēmu noteikumi.
- (7) Šī regula attiecas uz SNMS, ietverot sistēmiski nozīmīgas liela apjoma maksājumu sistēmas un neliela apjoma maksājumu sistēmas. Tas attiecas uz maksājumu sistēmām, kuru operatori ir gan centrālās bankas, gan privāti uzņēmumi. CPSS-IOSCO principos atzīts, ka izņēmuma gadījumos to piemērošana var atšķirties attiecībā uz maksājumu sistēmām, kuru operatori ir centrālās bankas, jo jāņem vērā attiecīgo likumu, noteikumu vai procedūru prasības. Eurosistēmas politikas mērķi, atbildība un institucionālā uzbūve ir noteikta Līgumā un ECBS Statūtos, kas nozīmē, ka Eurosistēmas SNMS var tikt atbrīvotas no dažām šīs regulas prasībām. Ņemot vērā iepriekš minēto, Eurosistēmas SNMS jāatbrīvo no tādām prasībām attiecībā uz pārvaldību, darbības izbeigšanas plāniem, pašu kapitālu, likvidajiem aktīviem, nodrošinājumu un ieguldījumu riskiem gadījumos, kas aptver tos pašus jautājumus, kurus aptver ECB Padomes oficiāli pieņemtās attiecīgas prasības. Šie atbrīvojumi norādīti vairākās šīs regulas normās.
- (8) Saskaņā ar 2012. gada 5. decembra Pamatnostādni ECB/2012/27 par Eiropas Automatizēto reālā laika bruto norēķinu sistēmu (TARGET2) ⁽³⁾ TARGET2 ir decentralizēta struktūra, kurā savstarpēji saistītas dažādas

⁽¹⁾ Pieejami SNB interneta vietnē www.bis.org/publ/cpss43.pdf.

⁽²⁾ Pieejami SNB interneta vietnē www.bis.org/publ/cpss101a.pdf.

⁽³⁾ OV L 30, 30.1.2013., 1. lpp.

maksājumu sistēmas. TARGET2 komponentsistēmas ir pēc iespējas vairāk saskaņotas, izņemot gadījumus, kuros ierobežojumus nosaka nacionālie tiesību akti. TARGET2 izmanto vienotu tehnisko platformu jeb Vienoto platformu. Galīgā kompetence attiecībā uz TARGET2 un tās darbības nodrošināšanu ir ECB Padomei, šai pārvaldes kārtībai atspoguļojoties TARGET2 uzraudzībā.

- (9) SNMS efektivitātei un drošībai nepieciešams ievērot piemērojamus nacionālos tiesību aktus un skaidrus noteikumus, procedūras un līgumus, saskaņā ar kuriem tā darbojas. Likumu ievērošana attiecas uz tiesību sistēmām visās valstīs, kurās darbojas SNMS operators vai SNMS dalībnieki.
- (10) SNMS efektivitāte un drošība ir atkarīga arī no tā, cik skaidra un piemērota ir tās pārvaldības kārtība, kurai jābūt skaidri dokumentētai.
- (11) Lai identificētu, izmērītu, monitorētu un pārvaldītu dažāda veida riskus, kurus rada SNMS operators vai kuri to apdraud, ir būtisks drošs un attīstībā esošs regulējums juridiskā riska, kredītriska, likviditātes, operacionālā, vispārējā uzņēmējdarbības, turēšanas, ieguldījumu un cita riska pārvaldīšanai. Tas attiecas arī uz SNMS operatora nodrošinājuma regulējuma, dalībnieku saistību neizpildes noteikumu un procedūru un darbības nepārtrauktības plānu drošību un noturību.
- (12) Sistēmisko risku samazināšanai nepieciešams arī norēķinu galīgums. Savienība ir pieņēmusi Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīvu 98/26/EK par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās⁽¹⁾. Direktīva 98/26/EK nosaka, ka saskaņā ar to atzīto sistēmu noteikumi definē pārveduma rīkojumu ievades brīdi (pēc kura pārveduma rīkojumiem ir tiesisks spēks un tie ir trešajām personām saistoši pat pret dalībnieku uzsāktas maksātnespējas procedūras gadījumā) un pārveduma rīkojumu neatsaucamības brīdi. Var būt ieteicami arī dienas norēķini vai reālā laika norēķini, ja tas atbilst SNMS vispārīgajam darbības modelim un ir nepieciešams, lai ļautu SNMS operatoram un dalībniekiem pārvaldīt kredītriskus un likviditātes riskus.
- (13) Objektīvi, uz risku pamatoti un publiski pieejami kritēriji dalībai SNMS, kuri atļauj godīgu un (ņemot vērā pieņemamus riska kontroles standartus) atklātu pieeju SNMS, veicina SNMS un tirgus, kuru tā apkalpo, drošību un efektivitāti un neproporcionāli neierobežo pakalpojumu sniegšanas brīvību.
- (14) Šīs regulas normas, kas liek SNMS operatoram vākt, apstrādāt un nosūtīt datus, nedrīkst ierobežot piemērojamus noteikumus attiecībā uz dalībnieku vai klientu datu aizsardzībai piemērojamus noteikumus.
- (15) Kopumā efektīva SNMS, kurai ir skaidri definēti, izmērāmi un sasniedzami mērķi un uzdevumi, ir vislabāk sagatavota tam, lai atbilstu SNMS dalībnieku un SNMS apkalpoto tirgu vajadzībām.
- (16) Ciktāl tas uzskatāms par iespējamu un piemērotu, ECB var saņemt nacionālo centrālo banku palīdzību ECBS uzdevumu veikšanā.
- (17) Šajā regulā noteiktās prasības ir proporcionālas SNMS specifiskajiem riskiem un pozīcijām.
- (18) Iespēja kompetentajām iestādēm pieprasīt veikt korektīvus pasākumus, lai novērstu neatbilstības šai regulai vai neatkārtotu tās, kā arī iespēja ECB noteikt efektīvus, proporcionālus un preventīvus sodus par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem ir būtiski elementi CPSS-IOSCO principu ieviešanai, ciktāl tas iespējams saskaņā ar Līgumu un ECBS Statūtiem.
- (19) Attiecībā uz šīs regulas noteikto pārraudzības prasību izpildi nepieciešams noteikt pārejas periodu, ļaujot SNMS operatoriem iepazīties ar prasībām un izpildīt tās,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un piemērošanas joma

1. Šī regula nosaka SNMS pārraudzības prasības.
2. ECB Padome pieņem lēmumu, ar ko nosaka maksājumu sistēmas, uz kurām attiecas šī regula, to operatorus un kompetentās iestādes. Šo sarakstu publicē ECB interneta vietnē un atjaunina katru reizi, kad tas tiek grozīts.

⁽¹⁾ OVL 166, 11.6.1998., 45. lpp.

3. Maksājumu sistēma ir SNMS, ja: a) par to kā par sistēmu saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK var paziņot dalībvalsts, kuras valūta ir euro, vai tās operators ir reģistrēts euro zonā, t.sk veicot uzņēmējdarbību, izmantojot filiāli, ar kuras palīdzību tiek nodrošināta sistēmas darbība; un b) kalendāra gada laikā tiek izpildīti vismaz divi no šiem nosacījumiem:

- i) apstrādāto maksājumu euro kopējā dienas vidējā vērtība pārsniedz 10 mljrd. euro;
 - ii) tās tirgus daļa atbilst vismaz vienam no šiem kritērijiem:
 - 15 % no euro maksājumu kopējā daudzuma,
 - 5 % no euro pārrobežu maksājumu kopējā daudzuma,
 - 75 % no euro maksājumu kopējā daudzuma dalībvalsts, kuras valūta ir euro, līmenī;
 - iii) tās pārrobežu darbības (t. i. dalībnieki, kas reģistrēti valstī, kas nav SNMS operatora valsts, un/vai pārrobežu saiknes ar citām maksājumu sistēmām) saistītas ar piecām vai vairāk valstīm un veido vismaz 33 % no kopējā šīs SNMS apstrādāto maksājumu euro kopējā daudzuma;
 - iv) to izmanto citu FTI norēķiniem.
4. SNMS operatori nodrošina SNMS, kuru operatori tie ir, atbilstību 3.–21. pantā izklāstītajām prasībām.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā:

- 1) “maksājumu sistēma” ir vismaz trīs dalībnieku, neskaitot norēķinu banku, centrālo darījumu partneru, klīringa iestāžu vai netiešo dalībnieku iespējamo dalību, oficiāla vienošanās, kura paredz kopējus noteikumus un standartizētas procedūras pārvedumu rīkojumu izpildei dalībnieku starpā;
- 2) “pārveduma rīkojums” ir pārveduma rīkojums, kas definēts Direktīvas 98/26/EK 2. panta i) punkta pirmajā ievilkumā;
- 3) “sistēmiskais risks” ir risks, ka dalībnieka vai SNMS operatora saistību neizpildes rezultātā SNMS citi dalībnieki un/vai SNMS operators, pienākot to saistību izpildes termiņam, nespēs tās pildīt, negatīvajai ietekmei, radot iespējamu finanšu sistēmas stabilitātes vai uzticības finanšu sistēmai apdraudējumu;
- 4) “SNMS operators” ir juridiska persona, kas saskaņā ar tiesību aktiem atbild par SNMS darbības nodrošināšanu;
- 5) “kompetentā iestāde” ir Eurosistēmas centrālā banka, kuras primārā pārraudzības atbildība noteikta saskaņā ar 1. panta 2. punktu;
- 6) “Eurosistēmas SNMS” ir SNMS, kura pieder un kuras darbību nodrošina Eurosistēmas centrālā banka;
- 7) “juridiskais risks” ir likumu vai noteikumu piemērošanas dēļ radies risks, kura rezultātā parasti rodas zaudējumi;
- 8) “kreditrisks” ir risks, ka darījuma partneris, kas ir dalībnieks vai cita persona, nebūs spējīgs pilnībā izpildīt savas finanšu saistības, iestājoties to izpildes termiņam, vai citā laikā nākotnē;
- 9) “likviditātes risks” ir risks, ka darījuma partnerim, kas ir dalībnieks vai cita persona, nebūs pietiekami daudz līdzekļu, lai pilnībā izpildītu savas finanšu saistības, iestājoties to izpildes termiņam, lai gan nākotnē tam varētu būt pietiekami daudz līdzekļu, lai to izdarītu;
- 10) “operacionālais risks” ir risks, ka informācijas sistēmu vai iekšējo procedūru nepilnību, cilvēku kļūdu, vadības kļūdu vai traucējumu, ko izraisījuši ārējie notikumi vai ārpalpojumu pakalpojumu sniedzēji, rezultātā samazināsies, pasliktināsies vai pārtrūks SNMS sniegtie pakalpojumi;
- 11) “turēšanas risks” ir risks ciest zaudējumus par turējumā esošiem aktīviem finanšu aktīvu konta turētāja vai apakštūrētāja maksātspējas, nevērības, krāpšanas, sliktas pārvaldības vai nepietiekamas uzskaites dēļ;
- 12) “ieguldījumu risks” ir SNMS operatora vai dalībnieka zaudējumu risks, SNMS operatoram ieguldot savus vai dalībnieka līdzekļus, piem., nodrošinājumu;
- 13) “tirgus risks” ir zaudējumu risks bilances un ārpusbilances posteņos tirgus cenu izmaiņu rezultātā;

- 14) "atlikto neto norēķinu sistēma" ir sistēma, kurā neto norēķinus veic iepriekš noteikta norēķinu cikla beigās, piem., darbadienas beigās vai tās laikā;
- 15) "pārrobežu nodrošinājums" ir nodrošinājums, attiecībā uz kuru no tās valsts viedokļa, kurā aktīvus pieņem kā nodrošinājumu, vismaz viens no šādiem elementiem ir ārvalstu: a) denominācijas valūta; b) valsts, kurā atrodas aktīvi; vai c) valsts, kurā reģistrēts emitents;
- 16) "pārrobežu maksājums" ir maksājums dažādās valstīs reģistrētu dalībnieku starpā;
- 17) "finanšu tirgus infrastruktūra" (FTI) ir dalībnieču iestāžu, t. sk. sistēmas operatora, daudzpusēja sistēma, kuru izmanto maksājumu, vērtspapīru, atvasināto instrumentu vai citu finanšu darījumu kliringam, norēķiniem vai grāmatošanai;
- 18) "dalībnieks" ir iestāde, kuru noteikusi vai atzinusi maksājumu sistēma un kurai atļauts tieši vai netieši nosūtīt pārveduma rīkojumus sistēmai, kā arī saņemt pārveduma rīkojumus no sistēmas;
- 19) "valde" ir SNMS operatora valde vai padome, vai abas saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem;
- 20) "vadība" ir izpilddirektori, t. i., valdes locekļi vienlīmeņa pārvaldes struktūrā, kuri pārvalda SNMS operatora ikdienas darbību, un SNMS valdes locekļi divlīmeņu pārvaldes struktūrā;
- 21) "ieinteresētās puses" ir dalībnieki, FTI, kuras ietekmē SNMS risku un atsevišķos gadījumos citi ieinteresētie tirgus dalībnieki;
- 22) "kreditriska pozīcija" ir summa vai vērtība, attiecībā uz kuru pastāv risks, ka dalībnieks nenorēķināsies pilnā apmērā, pienākot termiņam, vai vēlākā laikā;
- 23) "nodrošinājums" ir aktīvi vai trešās personas garantijas, kuras nodrošinājuma devējs izmanto, lai nodrošinātu saistību pret nodrošinājuma ņēmēju. Nodrošinājums ietver gan iekšzemes, gan pārrobežu nodrošinājumu;
- 24) "likviditātes sniedzējs" ir skaidrās naudas sniedzējs saskaņā ar 5. panta 3. punktu, 6. panta 5. punktu, 8. panta 1., 9. un 11. punktu vai aktīvu sniedzējs saskaņā ar 8. panta 4. punktu, t. sk. SNMS dalībnieks vai ārēja persona;
- 25) "ārkārtēji, bet iespējami tirgus apstākļi" ir visaptverošs vēsturisku un hipotētisku apstākļu kopums, t. sk. vismainīgākie laika posmi, kurus pieredzējuši SNMS apkalpotie tirgi;
- 26) "plānotais norēķinu datums" ir datums, kuru kā norēķinu datumu SNMS ievadījis pārveduma rīkojuma nosūtītājs;
- 27) "vispārējais uzņēmējdarbības risks" ir iespējama SNMS finanšu pozīcijas apdraudējums tās ieņēmumu samazināšanās vai izdevumu palielināšanās dēļ, izdevumiem pārsniedzot ieņēmumus un rodoties zaudējumiem, kas jāsedz no kapitāla;
- 28) "atvēršanas plāns" ir SNMS operatora izstrādāts plāns SNMS raitas darbības atjaunošanai;
- 29) "organizētas darbības izbeigšanas plāns" ir SNMS operatora izstrādāts plāns organizētai SNMS slēgšanai;
- 30) "būtisks" raksturo risku, atkarību un/vai izmaiņas, kas var ietekmēt struktūras spēju strādāt vai sniegt tās paredzētos pakalpojumus;
- 31) "attiecīgās iestādes" ir iestādes, kam ir likumīgas intereses piekļūt SNMS informācijai, lai pildītu tām likumos noteiktās prasības, piem., neregulējuma iestādes un galveno dalībnieku uzraudzības iestādes;
- 32) "galvenais risks" ir risks, ka darījuma partneris zaudēs visu darījumā iesaistīto summu, t. i., risks, ka finanšu aktīva pārdevējs neatsaucami piegādās aktīvu, bet nesaņems maksājumu, vai risks, ka finanšu aktīva pircējs neatsaucami samaksās, bet nesaņems aktīvu;
- 33) "turētājbanka" ir banka, kura tur un aizsargā trešo personu finanšu aktīvus;
- 34) "norēķinu banka" ir banka, kurā atvērti norēķinu konti, kuros notiek no maksājumu sistēmas izrietošo saistību izpilde;
- 35) "nostro aģents" ir banka, kuru SNMS dalībnieki izmanto norēķiniem;
- 36) "vienpusējs maksājums" ir maksājums, kurā notiek tikai viens līdzekļu pārvedums vienā valūtā;

- 37) "divpusējs maksājums" ir maksājums, kurā notiek divi līdzekļu pārvedumi dažādās valūtās vērtību apmaiņas norēķinu sistēmā;
- 38) "nepareizā virziena risks" ir risks, kas rodas saistībā ar dalībnieku vai emitentu, ja šī dalībnieka sniegtais vai emitenta emitētais nodrošinājums ir cieši saistīts ar dalībnieka vai emitenta kredītrisku;
- 39) "darbadiena" ir darbadiena, kas definēta Direktīvas 98/26/EK 2. panta n) punktā.

3. pants

Juridiskā drošība

1. SNMS operatoram jāizvērtē, vai visās attiecīgajās tiesību sistēmās piemērojami likumi nodrošina augstu noteiktības pakāpi un atbalsta SNMS aktivitāšu būtiskos aspektus.
2. SNMS operators nosaka SNMS noteikumus un procedūras un noslēdz līgumus, kas ir nepārprotami un atbilst piemērojamiem likumiem visās attiecīgajās tiesību sistēmās.
3. Par SNMS darbībai piemērojamiem likumiem, noteikumiem, procedūrām un līgumiem SNMS operators spēj skaidri un saprotami informēt kompetento iestādi, dalībniekus un attiecīgos gadījumos – arī dalībnieku klientus.
4. SNMS operators veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka tā noteikumi, procedūras un līgumi ir spēkā visās attiecīgajās tiesību sistēmās un ka darbības, ko tas veic saskaņā ar šiem noteikumiem, procedūrām un līgumiem, netiks atzītas par spēkā neesošām, atceltas vai pārtrauktas.
5. SNMS operators, kurš veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā tiesību sistēmā, identificē un samazina riskus, kas izriet no iespējamām tiesību normu kolīzijām.
6. SNMS operators pieliek vislielākās pūles, lai nodrošinātu SNMS noteikšanu saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK.

4. pants

Pārvaldība

1. SNMS operators dokumentē mērķus, kas augstu prioritāti paredz SNMS drošībai un efektivitātei. Mērķiem nepārprotami jāatbalsta finanšu stabilitāte un sabiedrības citas attiecīgās intereses, t. sk. atvērti un efektīvi finanšu tirgi.
2. SNMS operators dokumentē pārvaldības kārtību, kura nosaka skaidru un tiešu pienākumu un atbildības sadali. Šī kārtība ir pieejama kompetentajai iestādei, īpašniekiem un dalībniekiem. SNMS operators nodrošina, ka tās saīsināta versija pieejama publiski.
3. Valdes funkcijas un atbildības jomas ir skaidri noteiktas. Valdes funkcijās un atbildībā jāietver sekojošais:
 - a) skaidra SNMS stratēģisko mērķu noteikšana;
 - b) dokumentētu SNMS darbības procedūru noteikšana, t. sk. procedūras tās locekļu interešu konfliktu identificēšanai, risināšanai un pārvaldīšanai;
 - c) vadības locekļu efektīvas atlases, monitoringa un vajadzības gadījumā, atcelšanas nodrošināšana (izņemot Eurosistēmas SNMS);
 - d) piemērotas atlīdzības politikas, kas atbilst labākajai praksei un kuras pamatā ir ilgtermiņa sasniegumi, noteikšana (izņemot Eurosistēmas SNMS).
4. Valde vismaz reizi gadā izvērtē tās kopējo sniegumu, kā arī atsevišķu valdes locekļu sniegumu (izņemot Eurosistēmas SNMS).
5. Valdes sastāvs nodrošina integritāti un, izņemot Eurosistēmas SNMS, tajā pienācīgi apvienotas tehniskās prasmes, zināšanas un pieredze attiecībā uz SNMS un finanšu tirgu kopumā, ļaujot valdei pildīt tās attiecīgās funkcijas un pienākumus. Valdes sastāvs tāpat ir atkarīgs no vispārējā kompetenču sadalījuma saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem. Ja to atļauj nacionālie tiesību akti, valdē iekļauj valdes locekļus, kuriem nav izpildfunkciju (izņemot Eurosistēmas SNMS).

6. Vadības funkcijas, atbildības jomas un pakļautības kārtība ir skaidri noteikta. Vadības sastāvs nodrošina integritāti, un tajā pienācīgi apvienotas tehniskās prasmes, zināšanas un pieredze attiecībā uz SNMS un finanšu tirgu kopumā, ļaujot vadībai pildīt tās pienākumus saistībā ar SNMS operatora darbību un riska pārvaldību. Vadība pilda tās pienākumus, valdes vadībā nodrošinot, ka:

- a) SNMS operatora darbības atbilst tā mērķiem, stratēģijai un risku tolerancei;
- b) iekšējā kontrole un saistītās procedūras ir pienācīgi izstrādātas, izpildītas un pārraudzītas, lai sekmētu SNMS operatora mērķu sasniegšanu;
- c) uz iekšējo kontroli un saistītajām procedūrām attiecas regulāra pārskatīšana un testēšana, ko veic apmācīta un ar pietiekamu darbinieku skaitu nodrošināta riska pārvaldība un iekšējais audits;
- d) tā aktīvi iesaistās riska kontroles procesā;
- e) SNMS riska pārvaldības sistēmai ir piešķirti pietiekami līdzekļi.

7. Valde izveido un pārrauga dokumentētu riska pārvaldības sistēmu, kura:

- a) ietver SNMS operatora riska tolerances politiku;
- b) sadala pienākumus un atbildību par riska lēmumiem;
- c) nosaka lēmumu pieņemšanas kārtību krīžu un ārkārtas situācijās;
- d) nosaka iekšējās kontroles funkcijas.

Valde nodrošina, ka riska pārvaldības un iekšējās kontroles funkciju veicējiem ir pietiekamas pilnvaras, neatkarība, resursi un piekļuve valdei.

8. Valde nodrošina, ka attiecīgo SNMS ieinteresēto pušu likumīgās intereses tiek pienācīgi atspoguļotas nozīmīgākajos lēmumos, kas ietekmē SNMS tehnisko un funkcionālo struktūru, noteikumus un vispārējo stratēģiju, jo īpaši attiecībā uz klīringa un norēķinu kārtības izvēli, darbības struktūru, klīringam vai norēķiniem pakļauto produktu apjomu, kā arī tehnoloģijas un procedūru izmantošanu. Ar attiecīgajām ieinteresētajām pusēm un vajadzības gadījumā sabiedrību apspriežas pietiekamu laiku pirms šādu lēmumu pieņemšanas.

5. pants

Visaptverošas risku pārvaldības sistēma

1. SNMS operators izveido un uztur pārlicinošu riska pārvaldības sistēmu, lai visaptveroši identificētu, izmērītu, monitorētu un pārvaldītu riskus, kuri rodas SNMS vai kuri to apdraud. Riska pārvaldības sistēmu SNMS operators izvērtē vismaz reizi gadā. Riska pārvaldības sistēma:

- a) ietver SNMS operatora risku tolerances politiku un piemērotus riska pārvaldības instrumentus;
- b) sadala pienākumus un atbildību par riska lēmumiem;
- c) nosaka lēmumu pieņemšanas kārtību ar SNMS saistītās ārkārtas situācijās, t. sk. ņemot vērā notikumus finanšu tirgos, kas var negatīvi ietekmēt tirgus likviditāti un finanšu sistēmas stabilitāti dalībvalstīs, kuru valūta ir euro un kurās reģistrēts SNMS operators vai kāds no dalībniekiem.

2. SNMS operators veicina to, ka dalībnieki un attiecīgos gadījumos to klienti pārvalda un ierobežo riskus, kurus tie rada SNMS vai kurus SNMS rada tiem. Attiecībā uz dalībniekiem šādi veicināšanas pasākumi ietver efektīvu, proporcionālu un preventīvu finanšu sodu režīmu vai zaudējumu savstarpējas sadales kārtību, vai abus kopā.

3. SNMS operators vismaz reizi gadā izvērtē būtiskos riskus, kurus savstarpējās atkarības dēļ citas struktūras, t. sk. FTI, norēķinu bankas, likviditātes sniedzēji un pakalpojumu sniedzēji, rada SNMS vai kurus SNMS rada tiem. SNMS operators izstrādā risku pārvaldības instrumentus, kas ir efektīvi un proporcionāli identificētajam riska līmenim.

4. SNMS operators nosaka SNMS kritiskās operācijas un pakalpojumus. SNMS operators identificē konkrētus scenārijus, kas tam var liegt iespēju bez pārtraukuma nodrošināt šīs kritiskās operācijas un pakalpojumus un izvērtē visas iespējas atveseļošanai vai, izņemot Eurosistēmas SNMS, organizētai darbības izbeigšanai. Kritiskās operācijas un pakalpojumus SNMS operators izvērtē vismaz reizi gadā. Pamatojoties uz šo vērtējumu, SNMS operators sagatavo plānu SNMS atveseļošanai vai, izņemot Eurosistēmas SNMS, organizētai darbības izbeigšanai. Atveseļošanas vai organizētas darbības izbeigšanas plānā cita starpā iekļauj atveseļošanas un organizētas darbības izbeigšanas galveno stratēģiju kopsavilkumu, SNMS kritisko operāciju un pakalpojumu pārveidošanu un apraksta pasākumus, kas vajadzīgi galveno stratēģiju ieviešanai. SNMS operators vajadzības gadījumā sniedz attiecīgajām iestādēm informāciju, kas nepieciešama noregulējuma plānošanai. Atveseļošanas un organizētas darbības izbeigšanas plānu SNMS operators izvērtē vismaz reizi gadā.

6. pants

Kreditrisks

1. SNMS operators izveido efektīvu regulējumu, lai izmērītu, monitorētu un pārvaldītu kredītriska pozīcijas attiecībā pret tā dalībniekiem un dalībnieku kredītriska pozīcijas, kuras rada SNMS maksājumu, klīringa un norēķinu procesi.
2. SNMS operators identificē visus kredītriska avotus. Kredītriska pozīciju aprēķināšana un monitoringa notiek visas dienas laikā, izmantojot savlaicīgu informāciju un piemērotus riska pārvaldības instrumentus.
3. SNMS operators, t. sk. atlikto neto norēķinu sistēmas ar norēķinu garantiju operators, kuram SNMS operāciju laikā ir kredītriska pozīcija attiecībā pret SNMS dalībniekiem, savu kredītriska pozīciju pret katru dalībnieku sedz, izmantojot nodrošinājumu, garantijas fondus, pašu kapitālu (pēc tam, kad atskaitīta summa, kas paredzēta vispārējā uzņēmējdarbības riska segšanai) vai citus līdzvērtīgus finanšu līdzekļus.
4. SNMS operators, t. sk. tādas atlikto neto norēķinu sistēmas bez norēķinu garantijas operators, kurā dalībniekiem ir kredītriska pozīcijas, kuras izriet no SNMS maksājumu, klīringa un norēķinu procesiem, nosaka noteikumus vai noslēdz līgumus ar šiem dalībniekiem. Noteikumi vai līgumi nodrošina, ka dalībnieki nodrošina pietiekami daudz līdzekļu, kā noteikts 3. punktā, lai segtu kredītriska pozīcijas, kas izriet no SNMS maksājumu, klīringa un norēķinu procesiem saistībā ar diviem dalībniekiem, kuriem kopā ar saistītajiem uzņēmumiem ir lielākā kopsavilkuma kredītriska pozīcija.
5. SNMS operators nosaka noteikumus un procedūras to zaudējumu segšanai, kas tieši izriet no viena vai vairāku dalībnieku saistību pret SNMS nepildīšanas. Šie noteikumi un procedūras nosaka to, kā sadala iespējamās nesegtos zaudējumus, t. sk. jebkuru līdzekļu, kurus SNMS var aizņemt no likviditātes sniedzējiem, atmaksu. Tie ietver SNMS operatora noteikumus un procedūras to finanšu līdzekļu, kurus SNMS izmantojusi stresa gadījumos, atjaunošanai 3. punktā noteiktajā līmenī.

7. pants

Nodrošinājums

1. SNMS kā nodrošinājumu pieņem vienīgi šādus aktīvus: a) skaidro naudu; un b) aktīvus ar zemu kredītrisku, likviditātes risku un tirgus risku, t. i., aktīvus, attiecībā uz kuriem SNMS operators, balstoties uz pienācīgu iekšēju izvērtējumu, var uzskatāmi parādīt kompetentajai iestādei, ka tie aktīvi atbilst šādiem nosacījumiem:
 - i) tos emitējis emitents ar zemu kredītrisku;
 - ii) tie ir brīvi pārvedami un uz tiem neattiecas juridiski ierobežojumi vai trešo personu prasības;
 - iii) tie ir valūtā, kuras risku pārvalda SNMS operators;
 - iv) tiem ir uzticami cenas dati, kas tiek regulāri publicēti;
 - v) tie nav pakļauti cita veida nozīmīgam nepareizā virziena riskam;
 - vi) tos nav emitējis dalībnieks, kurš sniedz nodrošinājumu vai struktūra, kas ir daļa no grupas, kurā ietilpst šis dalībnieks, izņemot nodrošināto obligāciju gadījumā, ja nodrošinājuma pūlā esošie aktīvi ir pienācīgi nodalīti ar efektīva juridiskā regulējuma palīdzību un atbilst i)–v) apakšpunktā izklāstītajām prasībām.

Veicot i)–v) apakšpunkta iekšējo izvērtēšanu, SNMS operators nosaka, dokumentē un piemēro objektīvu metodoloģiju.

2. SNMS operators izstrādā un ievieš kārtību un procedūras, lai monitorētu katru par nodrošinājumu pieņemtā aktīvā kredītkvalitāti, tirgus likviditāti un cenu svārstīgumu. SNMS operators regulāri un ne retāk kā reizi gadā pārskata savas vērtēšanas kārtības un procedūras pietiekamību. Šāds izvērtējums tiek veikts arī katru reizi, notiekot būtiskām izmaiņām SNMS riska pozīcijā. SNMS operators vismaz reizi dienā nosaka sava nodrošinājuma tirgus cenu.
3. SNMS operators nosaka stabilus un konservatīvus diskontus un vismaz reizi gadā pārbauda tos, kā arī ņem vērā stresa periodus tirgū. Diskonta procedūras vismaz reizi gadā apstiprina darbinieki, kas nav darbinieki, kuri diskonta procedūras izstrādā un piemēro.
4. SNMS operators veic pasākumus, lai novērstu kādu aktīvu koncentrētus turējumus, ja tas var nozīmīgi ierobežot spēju šos aktīvus ātri realizēt bez ievērojamas negatīvas ietekmes uz cenu.
5. SNMS operators, kurš pieņem pārrobežu nodrošinājumu, identificē un mazina ar tā izmantošanu saistītos riskus, un nodrošina, ka pārrobežu nodrošinājums var tikt izmantots savlaicīgi.
6. SNMS operators izmanto efektīvu un operacionāli elastīgu nodrošinājuma pārvaldes sistēmu.
7. Šī panta 1. punkts neattiecas uz Eurosistēmas SNMS.

8. pants

Likviditātes risks

1. SNMS operators izveido visaptverošu sistēmu, lai pārvaldītu likviditātes riskus, ko rada SNMS dalībnieki, norēķinu bankas, *nostro* aģenti, turētājbankas, likviditātes sniedzēji un citas attiecīgās struktūras.
2. SNMS operators ievieš operacionālus un analītiskus instrumentus, kas tam regulāri un savlaicīgi ļauj identificēt, izmērīt un monitorēt norēķinu un līdzekļu plūsmas, t. sk. dienas likviditātes izmantošanu.
3. SNMS operatora turējumā jebkurā laikā ir pietiekami daudz likvīdo līdzekļu visās valūtās, kurās tas veic savu darbību, vai SNMS operators nodrošina, ka šādi līdzekļi ir tā dalībnieku turējumā, lai tajā pašā dienā veiktu maksājumu saistību norēķinus dažāda veida iespējamā stresa situācijās. Attiecīgos gadījumos tas ietver dienas vai vairākdienu norēķinus. Stresa scenāriji ietver: a) dalībnieka, kuram kopā ar saistītajiem uzņēmumiem ir lielākās kopsavilkuma maksājumu saistības, saistību neizpildi ārkārtējos, bet iespējamos tirgus apstākļos; un b) citus scenārijus atbilstoši 11. punktam.
4. Lai tāda dalībnieka, kuram kopā ar saistītajiem uzņēmumiem ir lielākās kopsavilkuma maksājumu saistības, 3. punkta a) apakšpunktā noteiktajā saistību neizpildes gadījumā veiktu savlaicīgus maksājumu saistību norēķinus, SNMS operatora, kurš veic vienus euro norēķinus, turējumā ir 3. punktam atbilstoši likvīdi līdzekļi, vai SNMS operators nodrošina, ka šādi līdzekļi ir tā dalībnieku turējumā, šādā veidā:
 - a) skaidra nauda Eurosistēmā; vai
 - b) atbilstošs nodrošinājums, kas Eurosistēmas nodrošinājuma regulējumā noteikts 2011. gada 20. septembra Pamatnostādņē ECB/2011/14 par monetārās politikas instrumentiem un procedūrām (¹⁾), jo īpaši, ja SNMS operatoram ir piekļuve Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām.
5. SNMS operatora, kurš veic vienus euro norēķinus, turējumā ir 3. punkta b) apakšpunktam atbilstoši likvīdi līdzekļi, vai SNMS operators nodrošina, ka šādi līdzekļi ir tā dalībnieku turējumā, 4. punktā noteiktajos veidos vai kredītspējīgā komercbankā, kā kāds no šiem instrumentiem:
 - a) tam paredzētas kredītlīnijas;
 - b) tam paredzēti valūtas mijmaiņas darījumi;
 - c) tam paredzēti *repo* darījumi;
 - d) 7. panta 1. punktā definētie aktīvi, kurus tur vērtspapīru kontu turētājs;
 - e) ieguldījumi, kas ir nekavējoties pieejami un konvertējami skaidrā naudā, izmantojot iepriekš noteiktu finansēšanas mehānismu, attiecībā uz kuru SNMS operators, balstoties uz pienācīgu iekšēju izvērtējamu, var uzskatāmi parādīt kompetentajai iestādei, ka uz šo finansēšanas mehānismu var paļauties pat ārkārtējos, bet iespējamos tirgus apstākļos.

(¹) OVL 331, 14.12.2011., 1. lpp.

SNMS operators, balstoties uz pienācīgu iekšēju izvērtējamu, ir gatavs uzskatāmi parādīt kompetentajai iestādei, ka komercbanka ir kredīrspējīga.

6. SNMS operators, kurš veic divpusējus vai vienpusējus norēķinus valūtās, kas nav euro, turējumā ir 3. punktam atbilstoši likvidi līdzekļi, vai SNMS operators nodrošina, ka šādi līdzekļi ir tā dalībnieku turējumā, 5. punktā noteiktajos veidos.

7. Ja SNMS operators 3. punktā norādītos aktīvus papildina ar citiem aktīviem, šie aktīvi pēc vajadzības ir tirgojami vai tiek pieņemti kā nodrošinājums (piem., kredītlīnijas, mijmaiņas darījumi vai *repo* darījumi) saistību neizpildes gadījumā pat tad, ja par to iepriekš nevar vienoties vai garantēt ārkārtējos, bet iespējamos tirgus apstākļos. Ja SNMS dalībnieks 3. punktā norādītos aktīvus papildina ar citiem aktīviem, SNMS operators nodrošina, ka šie citi aktīvi atbilst pirmajā teikumā noteiktajām prasībām. Uzskata, ka aktīvi būs tikpat tirgojami un tiks pieņemti kā nodrošinājums, ja SNMS operators ņēmis vērā attiecīgās centrālās bankas noteikumus un praksi attiecībā uz nodrošinājuma atbilstību.

8. SNMS operators nedrīkst pieņemt, ka būs pieejams centrālās bankas kredīts ārkārtas gadījumiem.

9. SNMS operators ar pienācīgu rūpību pārbauda, vai katram, kurš saskaņā ar 3. punktu sniedz SNMS likvidos līdzekļus, ir: a) pietiekama un aktuāla informācija, lai apzinātu un pārvaldītu likviditātes riskus saistībā ar skaidrās naudas vai aktīvu sniegšanu; un b) spēja nodrošināt skaidro naudu vai aktīvus pēc vajadzības. SNMS operators vismaz reizi gadā izvērtē, vai tas ievērojis pienācīgas rūpības pienākumu. Vienīgi iestādes, kurām ir piekļuve emisijas centrālās bankas kredītam, tiek pieņemtas kā likviditātes sniedzējas. SNMS operators regulāri pārbauda savas procedūras SNMS likvido līdzekļu piekļuvei.

10. SNMS operators, kuram ir piekļuve centrālās bankas kontiem, maksājumu pakalpojumiem vai vērtspapīru pakalpojumiem, izmanto šos pakalpojumus, ja tas ir praktiski iespējams.

11. SNMS operators, izmantojot stingrus stresa testus, nosaka, cik daudz skaidras naudas un citu aktīvu vajadzīgs, lai atbilstu 3. un 4. punkta prasībām. Tas regulāri pārskata šo summu, ņemot vērā plašu scenāriju loku, t. sk.:

- a) iepriekš minēto aktīvu cenu svārstību vēsturiski augstākos punktus;
- b) nobīdes citos tirgus faktoros, t. sk. cenu noteicošos faktoros un peļņas līknes;
- c) viena vai vairāku dalībnieku saistību neizpilde vienā dienā vai vairākās dienās pēc kārtas;
- d) vienlaicīgas grūtības finansējuma un aktīvu tirgos;
- e) virkni nākotnes stresa scenāriju dažādos ārkārtējos, bet iespējamos tirgus apstākļos.

Šādos scenārijos ņem vērā arī SNMS uzbūvi un darbību, pārbauda visas struktūras, kas var radīt būtiskus likviditātes riskus SNMS, t. sk. norēķinu bankas, *nostro* aģentus, turētājbankas, likviditātes nodrošinātājus un saistītās FTI, un vajadzības gadījumā aptver vairāku dienu periodu.

12. SNMS operators dokumentē iemeslus to skaidrās naudas un citu aktīvu summu turēšanai, kuras ir SNMS operatora vai dalībnieku rīcībā, kā arī SNMS operatoram ir pienācīgas ar to saistītas pārvaldības struktūras. SNMS operators ievieš skaidras procedūras savu stresa testu rezultātu paziņošanai valdei. Tā šos rezultātus izmanto, lai novērtētu atbilstību un veiktu pielāgojumus savā likviditātes riska pārvaldības regulējumā.

13. SNMS operators nosaka skaidrus noteikumus un procedūras, kas pēc viena vai vairāku SNMS dalībnieku saistību neizpildes ļauj SNMS veikt tās pašas dienas un vajadzības gadījumā dienas vai vairākdienu maksājumu saistību norēķinus. Šajos noteikumos un procedūrās:

- a) iekļauj neparedzētus un potenciāli nenodrošinātus likviditātes iztrūkumus;
- b) cenšas novērst maksājumu saistību pārrēķinu, atsaukšanu vai tās pašas dienas norēķinu aizkavēšanos.
- c) norāda, kā skaidrās naudas un citu aktīvu kopapjomu, kas SNMS izmantoti stresa gadījumā, atjaunot līdz apmēram, kas vajadzīgs saskaņā ar 3.–5. punktu.

*9. pants***Galīgais norēķins**

SNMS operators nosaka noteikumus un procedūras, kas ļauj galīgo norēķinu veikt ne vēlāk kā plānotās norēķinu dienas beigās.

*10. pants***Naudas norēķini**

1. SNMS operators, kurš veic vienpusējus norēķinus euro, nodrošina, ka galīgais norēķins notiek centrālās bankas naudā.
2. SNMS operators, kurš veic divpusējos norēķinus vai vienpusējos norēķinus valūtās, kas nav euro, nodrošina, ka galīgais norēķins notiek centrālās bankas naudā, ja tas ir praktiski un iespējams.
3. Ja centrālās bankas nauda netiek izmantota, SNMS operators nodrošina, ka naudas norēķini notiek, izmantojot norēķinu aktīvus ar zemu kredītrisku un likviditātes risku vai bez tiem.
4. Ja norēķins notiek komercbanku naudā, SNMS operators monitorē, pārvalda un ierobežo kredītriskus un likviditātes riskus, kas rodas saistībā ar komerciālām norēķinu bankām. Jo īpaši SNMS operators ievieš un monitorē striktu kritēriju ievērošanu attiecībā uz tā norēķinu bankām, kuros cita starpā ņem vērā to regulējumu un uzraudzību, kredītspēju, kapitalizāciju, pieeju likviditātei un operacionālo uzticamību. SNMS operators arī monitorē un pārvalda kredītrisku un likviditātes risku koncentrāciju SNMS komerciālajās norēķinu bankās.
5. Ja SNMS operators naudas norēķinus veic pats savā uzskaitē, tas minimizē un strikti ierobežo savus kredītriskus un likviditātes riskus.
6. Ja norēķins notiek komercbanku naudā, SNMS operatora juridiskās vienošanās ar komerciālajām norēķinu bankām skaidri nosaka:
 - a) kad sagaidāms, ka notiks norēķins individuālu norēķinu banku uzskaitē;
 - b) ka pēc norēķinu veikšanas pārvedumi ir galīgi;
 - c) ka saņemtie līdzekļi tiek pārvesti cik drīz vien iespējams un vismaz līdz dienas beigām.

*11. pants***Maksājums pret maksājumu**

SNMS operators, kurš izmanto maksājums pret maksājumu mehānismu, novērš galveno risku, nodrošinot, ka galīgais norēķins par vienu saistību notiek tikai tad, ja noticis arī galīgais norēķins par otru saistību. Šis noteikums jāievēro neatkarīgi no tā, vai norēķins notiek bruto vai neto un tikai tad, kad ir nodrošināts norēķina galīgums.

*12. pants***Dalībnieka saistību neizpildes noteikumi un procedūras**

1. SNMS operators SNMS noteikumos un procedūrās nosaka dalībnieka saistību neizpildes definīciju, kura iekļauj vismaz dalībnieka nespēju pildīt savas finanšu saistības, pienākot to termiņam, t. sk. operacionālu iemeslu dēļ, dēļ līguma nosacījumu neievērošanas, vai maksātnespējas procedūras uzsākšanas pret šādu dalībnieku. SNMS operators nošķir automātisku un izvēles saistību neizpildi. Izvēles saistību neizpildes gadījumā SNMS operators norāda, kurai struktūrai ir tiesības pieņemt šo lēmumu. SNMS operators šo definīciju pārskata vismaz reizi gadā.

2. SNMS operatoram ir saistību neizpildes noteikumi un procedūras, kas tam ļauj pildīt saistības dalībnieka saistību neizpildes gadījumā un kas paredz resursu atjaunošanu pēc saistību neizpildes. Noteikumos un procedūrās nosaka vismaz:

- a) darbības, kuras SNMS operators var veikt saistību neizpildes gadījumā;
- b) vai šādu darbību veikšana ir automātiska vai izvēles un līdzekļus, ar kuru palīdzību šī izvēle tiek realizēta;
- c) iespējamās pārmaiņas SNMS operatora normālajā norēķinu praksē, lai nodrošinātu savlaicīgus norēķinus;
- d) maksājumu pārvaldību apstrādes dažādās fāzēs.
- e) darbību iespējamo kārtību;
- f) iesaistīto pušu, t. sk. saistības pildošo dalībnieku, lomas, pienākumus un atbildību.
- g) citus mehānismus, kurus aktivizē saistību neizpildes ietekmes ierobežošanai.

3. SNMS operators ir gatavs īstenot saistību neizpildes noteikumus un procedūras, t. sk. jebkuras tā noteikumos paredzētās atbilstošās izvēles procedūras. SNMS operators t. sk. nodrošina, ka: a) tam ir operacionālā kapacitāte, t. sk. labi apmācīts personāls pietiekamā skaitā, 2. punktā minēto procedūru savlaicīgai īstenošanai; un b) SNMS noteikumos un procedūrās iekļautas dokumentācijas, informācijas un komunikācijas vajadzības un, ja iesaistīta vairāk nekā viena FTI vai iestāde, koordinācijas vajadzības.

4. SNMS operators publisko 2. punktā minētos savu noteikumu un procedūru galvenos aspektus, kas ietver vismaz:

- a) apstākļus, kuros tiks veiktas darbības;
- b) to, kurš veiks šīs darbības;
- c) veicamo darbību apjomu;
- d) mehānismus, lai attiecinātu SNMS operatora saistības pret dalībniekiem, kuri pilda savas saistības.

5. SNMS operators 2. punktā minētos SNMS noteikumus un procedūras pārbauda un pārskata vismaz reizi gadā, kā arī pēc jebkurām būtiskām pārmaiņām SNMS, kuras ietekmē šos noteikumus un procedūras. Šādās pārbaudēs un pārskatīšanās SNMS operators iesaista SNMS dalībniekus un attiecīgās ieinteresētās puses.

13. pants

Vispārējais uzņēmējdarbības risks

1. SNMS operators izveido spēcīgas pārvaldības un kontroles sistēmas, lai identificētu, monitorētu un pārvaldītu vispārējos uzņēmējdarbības riskus, t. sk. zaudējumus uzņēmējdarbības stratēģijas sliktas izpildes dēļ, skaidrās naudas negatīvas plūsmas, kā arī negaidītus un pārmērīgi lielus darbības izdevumus.

2. SNMS operatora turējumā ir likvidi neto aktīvi, kurus finansē ar kapitāla, piem., parasto akciju, atklāto rezervju vai citas paturētās peļņas palīdzību, lai SNMS operators varētu turpināt darbību un sniegt pakalpojumus arī ciešot vispārējos uzņēmējdarbības zaudējumus. Šo aktīvu summu nosaka vispārējais uzņēmējdarbības riska profils un laiks, kas vajadzīgs atlabšanai vai kritisko darbību un pakalpojumu organizētai izbeigšanai, ja tiek pieņemts šāds lēmums.

3. SNMS operatoram ir funkcionēspējīgs atveseļošanas vai, izņemot Eurosistēmas SNMS, organizētas darbības izbeigšanas plāns.

4. SNMS operatora turējumā ir ar kapitāla palīdzību finansēti likvidi neto aktīvi, kas ir pietiekami 3. punktā norādītā plāna īstenošanai. SNMS operatora turējumā ir ar kapitāla palīdzību finansēti likvidi neto aktīvi vismaz tādā apmērā, kas līdzvērtīgs sešu mēnešu kārtējiem darbības izdevumiem. Šie aktīvi papildina līdzekļus, kas tiek turēti, lai nodrošinātos pret dalībnieku saistību neizpildi vai citiem riskiem, uz kuriem attiecas 6. un 8. pants. Kapitāls, kas tiek turēts saskaņā ar starptautiskajiem uz risku pamatotajiem kapitāla standartiem, var tikt iekļauts, lai novērstu divkāršas kapitāla prasības.

5. Aktīvi, kas tiek turēti, lai nodrošinātos pret vispārējo uzņēmējdarbības risku, ir pietiekami likvidi un ar pietiekami augstu kvalitāti, lai tie būtu savlaicīgi pieejami. SNMS operatoram jābūt spējīgam realizēt šādus aktīvus ar nelielu negatīvu ietekmi uz cenu vai bez tās, lai tas varētu turpināt savu darbību arī ciešot vispārējos uzņēmējdarbības zaudējumus.

6. SNMS operatoram ir funkcionēspējīgs plāns papildu kapitāla piesaistīšanai, ja tā kapitāls samazinās līdz 4. punktā norādītajai summai vai ir mazāks par to. Plānu iesniedz apstiprināšanai valdē un vismaz reizi gadā atjaunina.
7. Šī panta 2. punkts un 4.–6. punkts neattiecas uz Eurosistēmas SNMS.

14. pants

Turēšanas un ieguldījumu risks

1. SNMS operators savus un dalībnieku aktīvus tur uzraudzītās un regulētās iestādēs (turpmāk – “finanšu aktīvu kontu turētāji”), kas piemēro grāmatvedības praksi, finanšu aktīvu turēšanas procedūras un iekšējo kontroli, kas pilnībā aizsargā šos aktīvus pret zaudējuma risku finanšu aktīvu konta turētāja vai apakšturētāja maksātnespējas, nevērības, krāpšanas, sliktas pārvaldības vai nepietiekamas uzskaites gadījumā.
2. SNMS operators var savlaicīgi piekļūt saviem aktīviem un aktīviem, ko tam nodevuši dalībnieki.
3. SNMS operators izvērtē un izprot risku apmērus saistībā ar tā turētājbankām, pilnībā ņemot vērā savas attiecības ar katru no tām.
4. SNMS operators apstiprina ieguldījumu stratēģiju, kas atbilst tā vispārējai riska pārvaldības stratēģijai un to pilnībā dara zināmu dalībniekiem. SNMS operators ieguldījumu stratēģiju pārskata vismaz reizi gadā.
5. SNMS operatora ieguldījumus saskaņā ar tā ieguldījumu stratēģiju nodrošina augstas kvalitātes debitors vai tās ir prasības pret šādu debitoru. SNMS operators definē augstas kvalitātes debitora kritērijus. Ieguldījumi tiek veikti instrumentos ar minimālu kredītrisku, tirgus risku un likviditātes risku.
6. Šī panta 3.–5. punkts neattiecas uz Eurosistēmas SNMS.

15. pants

Operacionālais risks

1. Operacionālā riska identificēšanai, uzraudzīšanai un pārvaldīšanai SNMS operators izveido spēcīgu regulējumu, kas ietver piemērotas sistēmas, režīmus, procedūras un monitoringa instrumentus.
2. SNMS operators nosaka pakalpojumu līmeņus un operacionālās uzticamības mērķus, kā arī plānus šo mērķu sasniegšanai. SNMS operators šos mērķus un plānus pārskata vismaz reizi gadā.
3. SNMS operators nodrošina, ka SNMS jebkurā laikā ir maināma kapacitāte, lai tiktu galā ar maksājumu skaita pieaugumu stresa apstākļos, un ka SNMS var sasniegt pakalpojuma līmeņa mērķus.
4. SNMS operators apstiprina visaptverošus fiziskās un informācijas drošības plānus, kas pienācīgi identificē, novērtē un pārvalda jebkuru iespējamo ievainojamību vai draudus. SNMS operators šos plānus pārskata vismaz reizi gadā.
5. SNMS operators apstiprina darbības nepārtrauktības plānu, kurā iekļauj notikumus, kas rada nozīmīgu SNMS darbības traucējumu risku. Plānā paredz rezerves telpu izmantošanu un kritisko informācijas tehnoloģiju sistēmu darbības atsākšanas nodrošināšanu divu stundu laikā pēc šādiem notikumiem. Plāns izstrādāts tā, lai SNMS vienmēr būtu spējīga norēķināties par visiem maksājumiem, kas jāveic līdz tās darbadienas beigām, kurā noticis traucējums. SNMS operators plānu pārbauda un pārskata vismaz reizi gadā.
6. SNMS operators identificē kritiskos dalībniekus, pamatojoties t. sk. uz maksājumu skaitu un apjomu un uz to iespējamo ietekmi uz citiem dalībniekiem un SNMS kopumā gadījumā, ja šādi dalībnieki saskartos ar nozīmīgu operacionālu problēmu.
7. SNMS operators identificē, monitorē un pārvalda riskus, kurus SNMS darbībai var radīt kritiskie dalībnieki, citas FTI, kā arī pakalpojumu un komunālo pakalpojumu sniedzēji.

16. pants

Piekluves un dalības kritēriji

1. SNMS operators nosaka un publisko nediskriminējošus piekluves un dalības kritērijus attiecībā uz SNMS pakalpojumiem tiešajiem un vajadzības gadījumā netiešajiem dalībniekiem un citām FTI. SNMS operators šos kritērijus pārskata vismaz reizi gadā.
2. Piekluves un dalības kritēriji, kas norādīti 1. punktā, balstās uz SNMS drošības un efektivitātes apsvērumiem un ņem vērā tās apkalpotos tirgus, kā arī ir pielāgoti un samērojami ar SNMS specifiskajiem riskiem. Ievērojot proporcionalitātes principu, SNMS operators nosaka prasības, kas piekļuvi ierobežo pēc iespējas mazāk. Ja SNMS operators liedz piekļuvi kādai struktūrai, tas lieguma iemeslus norāda rakstiski, pamatojoties uz visaptverošu risku analīzi.
3. SNMS operators pastāvīgi monitorē to, vai dalībnieki atbilst SNMS piekluves un dalības kritērijiem. Tas nosaka un publisko nediskriminējošas procedūras dalībnieka dalības tiesību apturēšanai un organizētai pārtraukšanai, ja dalībnieks neatbilst piekluves un dalības kritērijiem. SNMS operators procedūras pārskata vismaz reizi gadā.

17. pants

Daudzpakāpju dalības kārtība

1. Riska pārvaldības nolūkā SNMS operators nodrošina, ka SNMS noteikumi, procedūras un līgumi tam ļauj saņemt informāciju par netiešajiem dalībniekiem, lai identificētu, monitorētu un pārvaldītu jebkurus būtiskus riskus SNMS, ko var radīt dalība. Šī informācija attiecas vismaz uz:
 - a) darbības proporcionālo daļu, kuru tiešie dalībnieki veic netiešo dalībnieku vārdā;
 - b) netiešo dalībnieku skaitu, kuri norēķinus veic, izmantojot atsevišķu tiešo dalībnieku;
 - c) SNMS maksājumu skaitu un apjomu, kurus iniciējis katrs netiešais dalībnieks;
 - d) c) apakšpunktā norādīto maksājumu skaitu un apjomu proporcionālo daļu tā tiešā dalībnieka maksājumos, ar kura palīdzību netiešais dalībnieks piekļūst SNMS.
2. SNMS operators identificē tiešo un netiešo dalībnieku būtisku atkarību, kas var ietekmēt SNMS.
3. Risku pārvaldīšanas nolūkā SNMS operators identificē netiešos dalībniekus, kuri rada būtiskus riskus SNMS, un tiešos dalībniekus, ar kuru palīdzību tie piekļūst SNMS.
4. SNMS operators riskus, kas rodas no daudzpakāpju dalības, pārskata vismaz reizi gadā. Lai nodrošinātu, ka riski tiek pienācīgi pārvaldīti, tas vajadzības gadījumā veic risku mazinošas darbības.

18. pants

Lietderība un efektivitāte

1. SNMS operatoram ir procedūra SNMS apkalpoto tirgu vajadzību noteikšanai un izpildīšanai, jo īpaši attiecībā uz:
 - a) klīringa un norēķinu kārtības izvēli;
 - b) darbības struktūru;
 - c) produktu loku, attiecībā uz kuriem tiek veikts klīrings un norēķini;
 - d) tehnoloģijas un procedūru izmantošanu.

2. SNMS operatoram ir skaidri noteikti mērķi un uzdevumi, kas ir izmērāmi un sasniedzami, piem., pakalpojumu minimālā līmeņa, riska pārvaldības prognožu un uzņēmējdarbības prioritāšu jomā.
3. SNMS operators izveido mehānismu regulārai, vismaz ikgadējai 1. un 2. punktā noteikto prasību pārskatīšanai.

19. pants

Komunikācijas procedūras un standarti

SNMS operators izmanto vai piemēro attiecīgās starptautiski pieņemtās komunikāciju procedūras un standartus, lai veicinātu efektīvus maksājumus, klīringu, norēķinus un grāmatojumus.

20. pants

Noteikumu, galveno procedūru un tirgus datu atklātība

1. SNMS operators pieņem skaidrus un visaptverošus noteikumus un procedūras, kas pilnībā darīti zināmi dalībniekiem. Attiecīgie noteikumi un galvenās procedūras ir publiski pieejamas.
2. SNMS operators sniedz sistēmas uzbūves un operāciju, kā arī SNMS operatora un dalībnieku tiesību un pienākumu skaidru aprakstu, lai dalībnieki var izvērtēt riskus, kurus tie uzņemsies, piedaloties SNMS.
3. SNMS operators nodrošina visus vajadzīgos un pienācīgos dokumentus un apmācības, lai veicinātu to, ka dalībnieki saprot SNMS noteikumus un procedūras, kā arī riskus, ar kuriem tie saskaras, piedaloties SNMS.
4. SNMS operators publiski dara zināmas SNMS komisijas maksas atsevišķu piedāvāto pakalpojumu līmenī, kā arī savu atlaižu politiku. Salīdzināšanas nolūkiem SNMS operators sniedz maksas pakalpojumu skaidru aprakstu.
5. SNMS operators sniedz atbildes uz CPSS-IOSCO Finanšu tirgus infrastruktūru informācijas sniegšanas regulējuma jautājumiem un dara tās zināmas publiski. SNMS operators savas atbildes atjaunina, ja notikušas būtiskas izmaiņas sistēmā vai darbības nosacījumos, darot to ne retāk kā reizi divos gados. SNMS operators tāpat dara zināmus darījumu skaita un apjoma pamatdatus.

21. pants

Informācijas sniegšana kompetentajai iestādei

Kompetentajai iestādei ir tiesības saņemt no SNMS operatora jebkādu informāciju un dokumentus, kas vajadzīgi, lai novērtētu atbilstību šīs regulas prasībām. SNMS operators attiecīgo informāciju paziņo kompetentajai iestādei.

22. pants

Koriģējošie pasākumi

1. Ja SNMS operators neievēro šīs regulas noteikumus, kompetentā iestāde:
 - a) informē SNMS operatoru par neatbilstības raksturu; un
 - b) dod SNMS operatoram iespēju tikt uzklaustam un sniegt paskaidrojumus.
2. Pamatojoties uz SNMS operatora sniegto informāciju, kompetentā iestāde var likt SNMS operatoram īstenot noteiktus koriģējošus pasākumus, lai labotu neatbilstību un/vai novērstu tās atkārtanos.

3. Kompetentā iestāde koriģējošos pasākumus var noteikt nekavējoties, ja tā pamatotā atzinumā konstatē, ka neatbilstības gadījums ir tik nopietns, ka vajadzīga tūlītēja rīcība.
4. Par SNMS operatoram noteiktiem koriģējošiem pasākumiem kompetentā iestāde nekavējoties informē ECB.
5. Koriģējošos pasākumus var noteikt neatkarīgi vai reizē ar sankcijām saskaņā ar Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2532/98 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas ⁽¹⁾.

23. pants

Sankcijas

Šīs regulas noteikumu pārkāpuma gadījumā ECB nosaka sankcijas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2532/98 un Eiropas Centrālās bankas 1999. gada 23. septembra Regulu (EK) Nr. 2157/1999 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (ECB/1999/4) ⁽²⁾. ECB publicē paziņojumu par metodoloģiju, saskaņā ar kuru aprēķina sankciju lielumu.

24. pants

Pārskatīšana

Ne vēlāk kā divus gadus pēc dienas, kurā šī regula stājas spēkā, un reizi divos gados pēc tam ECB Padome izvērtē tās piemērošanu un to, vai šī regula nav jāgroza.

25. pants

Noslēguma noteikumi

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. SNMS operatoriem atbilstība šajā regulā noteiktajām prasībām ir jānodrošina viena gada laikā no dienas, kurā tiem saskaņā ar 1. panta 2. punktu paziņots ECB Padomes lēmums.
3. Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Frankfurtē pie Mainas, 2014. gada 3. jūlijā

ECB Padomes vārdā –
ECB prezidents
Mario DRAGHI

⁽¹⁾ OVL 318, 27.11.1998., 4. lpp.

⁽²⁾ OVL 264, 12.10.1999., 21. lpp.